

vzw

Caritas Oost-Vlaanderen

Nederpolder 24, 9000 GENT
 Telefoon : (09) 224.37.69
 caritas.oostvlaanderen@bisdom-gent.be

NIEUWSBRIEF

mei 2018

In deze nieuwsbrief

klik op onderstaande titels om meer te lezen over het betreffende onderwerp

[Paastijd](#)

[Vertrouwvol verbonden](#)

[Voortdurende zorg](#)

[Opstart adviesgroep](#)

[Cursus Geestelijke Begeleiding](#)

[Abonnement](#)

- [Inschrijven op de nieuwsbrief](#)
- [Uitschrijven op de nieuwsbrief](#)

Paastijd

Aan het begin van zijn tweede Korintiërsbrief (1, 22-25) formuleert Paulus de diepste grondslag van ons diaconaal pastoraal werk:

*Joden eisen wonderen, Grieken wijsheid.
 Maar wij verkondigen een gekruisigde Christus,
 voor Joden een aanstoot, voor heidenen een dwaasheid;
 maar voor hen die geroepen zijn, Joden zowel als Grieken,
 Is die Christus Gods kracht en Gods wijsheid.
 Want de dwaasheid van God is wijzer dan de mensen
 en de zwakheid van God is sterker dan de mensen.*

Een gekruisigde Christus – aanstoot, dwaasheid en zwakheid voor de wereld - is in werkelijkheid beeld van Gods wijsheid en Gods kracht.

Dit korte fragment van Paulus treft ons door zijn retorisch spel met paradoxen. Maar het is zoveel meer: het zet de

wereld van de grote religieuze en heidense culturen – het zet ook onze wereld – op zijn kop.

Wat in de ogen van de mainstream cultuur dwaasheid en zwakte is, daarin schuilt voor christenen de echte wijsheid, de ware kracht. Mag ik het even toepassen? In onze omgang met ouderen, met mensen die ziek zijn of psychisch lijden, in ons werk met mensen met een beperking, met armen en vluchtelingen, kan het plotseling dagen: kleinheid, onafheid, broosheid en kwetsbaarheid scheppen

ruimte voor wat echt van tel is: voor liefde, voor genade, voor God zelf. Zou dat niet de diepste zin van de zaligsprekingen zijn?

Ook als naaste, als mantelzorger of als hulpverlener slagen we er op bevoorrechte momenten in onze eigen kwetsbaarheid in een ander licht te bekijken. ‘Zien, soms even’ schrijft Huub Oosterhuis dichtelijk. Ook in ónze broosheid kan iets oplichten van wat werkelijk waardevol is.

Vormen de kwetsbaarheid van de mens in nood en onze eigen zwakheid werkelijk een kans? Voor een filosoof als Nietzsche, die onze tijdsgeest diepgaand aanvoelde, was dat je reinste inbeelding, handige zelfrechtvaardiging van zwakke wezens.

Paulus biedt ons de sleutel om Nietzsches immer uitdagende these te weerleggen. Die sleutel is geen theorie of argumentatie, maar een persoon: Jezus Christus. In deze Paastijd worden we er ons opnieuw intenser van bewust dan anders: Hij is de gekruisigde, maar Hij is evenzeer de verrezene. En daarom hebben – voor wie “in Christus is” – pijn, lijden, onmacht, kwelling, verlies en zelfs de dood niet het laatste woord. Dat geloof is de diepste zin van onze christelijke zorg en dienstbaarheid. Laten we het in praktijk brengen, ook in de veeleisende en gespecialiseerde zorgomgeving van onze tijd.

Peter Vande Vyvere

Bisschoppelijk gedelegeerde voor diaconie en caritas

[terug naar inhoud](#)

Vertrouwvol verbonden

Op 25 januari 2018 kwam Sabien Hons, ziekenhuispastor in AZ Sint-Maarten (Mechelen/Duffel), spreken voor pastores in zorgvoorzieningen.

Psychiater en gezinstherapeut Ivan Boszormenyi-Nagy kan met de contextuele visie pastores een achtergrondkader bieden dat verheldert wat we vaak intuïtief aanvoelen in ons contact met mensen en in pastorale begeleiding. Nagy legde zich toe op de vraag ‘hoe ziet de relatie tussen een patiënt en zijn familie eruit: is er een relatie, of wordt de deur gesloten gehouden, of staat de deur op een kier? Is er vertrouwen of weerstand? Welke verwachtingen hebben de familieleden naar elkaar toe?’. Sabien legde in haar vorming op een interactieve manier de link tussen theorie, ons eigen levensverhaal als mens als deel van een familie en de pastorale praktijk.

Nagy gaat uit van het bestaan van verticale (generationele) en horizontale (partners, broers en zussen) loyauteit tussen mensen. De verticale loyauteit is existentieel: deze band is een onverbreekelijke band tussen mensen, los van gevoelens jegens elkaar, en ontstaat door het leven dat je van deze mensen ontvangen hebt. Dit ontvangen leven is een ‘schuld’ die nooit ten volle kan worden ingelost. Om de existentiële schuld draaglijk te houden, zoeken mensen doorheen hun leven naar een gepaste, rechtvaardige balans tussen geven en nemen binnen relaties met verticale en horizontale loyauteiten. In een rechtvaardige balans is er sprake van een gepast geven: niet te weinig en ook niet te veel, maar passend binnen die relatie. Hiermee wordt afgezien van een onvoorwaardelijke liefde/geven en ontvangen tussen mensen. Indien er te veel of te weinig gegeven

of ontvangen werd of wordt zonder hiervoor erkenning te krijgen, is er sprake van een onrechtvaardige balans. Als pastor kunnen we er aandacht voor hebben iemand ruimte te geven om te kunnen geven, waarbij ook ernstig zieke mensen hun naasten veel kunnen geven: levenswijsheid, dankbaarheid, etc. We kunnen als pastor ook stilstaan bij de vraag wat we als zorgverleners te geven en te ontvangen hebben.

Crisismomenten, zoals een ziekenhuisopname of een sterven, stellen de balans regelmatig (opnieuw) scherp in vraag, loyaliteiten komen vaak ook in beweging. Zo zal bijvoorbeeld een zus haar broer, waar ze al jaren geen contact mee had, opbellen wanneer moeder aan het sterven is. Deze momenten zijn een kans om zichtbaar te maken wat gegeven en ontvangen werd, en tegen welke prijs. Regelmatig stilstaan bij deze balans kan eventuele onrechtvaardigheid een halt toeroepen, wat vermijdt dat de prijs die werd betaald voor de onrechtvaardigheid wordt doorgegeven aan de volgende generatie ('roulerende rekening').

In het werken met de balans van geven en nemen tussen mensen, vindt Nagy het belangrijk erkenning te geven aan wat pijnlijk is of was, maar ook te zoeken naar hulpbronnen, 'resten van vertrouwen', aan de hand van verbindende vragen: van wie krijg je steun? Wie bezoekt je en wie niet? Haal je kracht uit je geloof? Op wie kun je vertrouwen? Het kan onze taak zijn als pastor om de patiënt en zijn familie te helpen om elkaar te helpen. Op die manier wordt de dieperliggende existentiële band op zich tussen familieleden als kracht gebruikt, ondanks de gevoelens tegenover elkaar. Door stil te staan bij de balans, kunnen mensen meer inzicht krijgen in waarom ze bijvoorbeeld buitengewoon zorgen voor hun vader, wat de prijs is die ze hiervoor betalen, en wat ze hierdoor misschien alsnog proberen te ontvangen. Belangrijk is om als pastor hierbij meerzijdig partijdig te zijn: erkenning te geven aan de verschillende partijen of iemand te helpen meerzijdig te kijken door hem bijvoorbeeld te laten nadenken over hoe de andere partij zich bij zijn keuze zou kunnen voelen. Als pastor, als mens, heb je, vanuit je eigen levensverhaal, een spontane partijdigheid voor de een of andere partij. Je van deze bepaalde partijdigheid bewust zijn, verkleint de kans dat je deze partijdigheid projecteert in een zorgrelatie.

Met deze en vele andere kleine voorbeelden liet Sabien ons proeven van een contextuele kijk op de pastorale praktijk. We kijken dankbaar terug op een leerrijke vorming.

Liesbeth Degryse

[terug naar inhoud](#)

Voortdurende zorg

Terugblik op de studiedagen 'voortdurende zorg' – februari 2018

In februari volgden pastoraal werkenden uit de territoriale pastoraal en de zorgpastoraal samen vorming. Het thema situeerde zich dan ook op het snijvlak van beide werkerreinen: 'voortdurende zorg'. Alvast een mooiere naam dan 'ketenzorg' - wat stilaan nochtans de geijkte term is geworden.

Waar slaat het op? Pastorale ketenzorg slaat op het samenspel tussen pastorale verantwoordelijken in de parochie en in de zorgvoorziening. Het gaat over bruggen slaan, communiceren, doorverwijzen en samenwerken. Opdat er permanente en samenhangende pastorale zorg mogelijk wordt voor de mens die ouder, zwak of ziek is. Of die mens nu thuis is of in de voorziening.

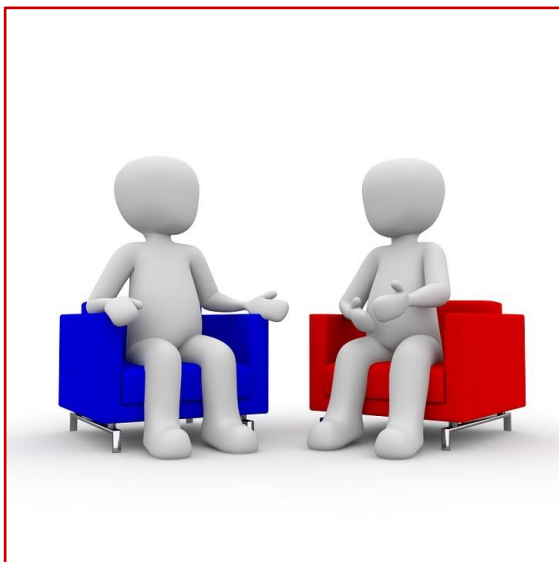
Dat je als bewoner of patiënt sinds enige tijd vaker 'over en weer' gaat tussen thuis en de voorziening is een recente evolutie. Het heeft alles te maken met de zogenaamde *vermaatschappelijking* van de zorg. Zorg die voorheen hoofdzakelijk in voorzieningen plaatsvond, wordt almaar meer aan de samenleving teruggegeven. Zowel de zorgvrager zelf als de directe en de brede omgeving nemen een stuk van de zorg op zich. Dat heeft te maken met besparingen in de gezondheidszorg die leiden tot kortere opnames en ligdagen. Maar ook met de toegenomen autonomie van het individu dat 'zorg op maat' op prijs stelt.

Maar zijn we als samenleving klaar voor die toegenomen zorgopdracht?

In elk geval daagt het ons ook als Kerk uit. Jazeker, ‘zorg’ zit in onze kerkelijke genen. Haast elke bladzijde van het evangelie getuigt van Jezus’ aandacht voor de lijdende, gekwetste en zieke mens. En ons zorgstelsel dat tot de wereldtop behoort, is in grote mate schatplichtig aan de toewijding en professionaliteit van religieuzen. En vormen we als parochies – hoezeer we ook in transitie zijn – geen sociaal weefsel dat inderdaad onontbeerlijk is om zieke en kwetsbare mensen op te vangen? Vanuit die achtergrond kunnen we als christelijke gemeenschap in het proces van vermaatschappelijking van de zorg misschien wel een voortrekkersrol vervullen.

Tegelijk is het niet zomaar evident dat we als pastorale werkers in de zorgvoorzieningen en in de parochies elkaar de hand reiken. Binnen de muren van de zorgvoorziening nestelen we ons soms in ‘het systeem’ zonder al te veel zicht op wat zich daarbuiten afspeelt. Als parochiaal geëngageerden

zijn we zo benomen door de reorganisatie van de structuren dat ons de energie ontbreekt om creatief op nieuwe situaties in te spelen.

Ook hier is paus Franciscus, die ons permanent uitnodigt om ‘naar buiten gericht’ te zijn, een eminente gids. Zijn woorden uit de postsynodale exhortatie *Evangelii Gaudium* nummer 24 lijken wel tot ons, pastoraal verantwoordelijken in voorzieningen en parochies gericht: “Een evangeliserende gemeenschap zal in haar doen en laten het dagelijkse leven van mensen delen, de afstand verkleinen, zich klein maken, zo nodig tot de vernedering toe, het leven van de mensen delen en zich via anderen laten raken door het lijdende lichaam van Christus.”

“De afstand verkleinen”, “het leven van de mensen delen”... Daarover gaat het in ‘voort-durende zorg’!

Ten slotte nog twee korte gedachten over wat ketenzorg *niet* is.

1. Het samenspel tussen de pastoraal in de parochie en in de voorziening is geen geforceerd inbreken op elkaars terrein om dat van de ander in te pikken. Het is niet zo dat voortaan zorgpastores, als specialisten ter zake, ook al de zieken- en ouderenpastoraal ‘buiten de muren’ op zich moeten nemen. Maar evenmin is de parochie erop uit de pastoraal in de voorzieningen over te nemen noch die als een wagonnetje aan de eigen locomotief te hangen. Zeker: beide moeten en zullen dichter naar elkaar toe groeien, maar er zijn goede redenen om ieders eigenheid te bewaren.
2. Ten tweede, wat ketenzorg ook niet is: het is ook geen groot, nieuw, structureel plan dat we op de geloofsgemeenschap loslaten, bovenop de andere plannen die er al zijn. Er komt geen ‘masterplan ketenzorg’. De bedoeling van de voorbije studiedagen was allereerst elkaar te ontmoeten en naar elkaar te luisteren. Met slechts één doel: elkaar beter te vinden in de zorg voor zieken, ouderen en kwetsbare mensen in onze omgeving. Via getuigenissen en ervaringsberichten werden we gevoeliger voor concrete kansen die zich aandienen op het pastorale veld. Hopelijk geeft dat smaak om het gesprek met elkaar op de plek waar we werken en ons inzetten, voort te zetten. Dat zou een mooie vrucht zijn van wat we met velen hebben ervaren als een zinvolle en leerrijke studiedag!

Peter Vande Vyvere

[terug naar inhoud](#)

Opstart adviesgroep

Op 23 januari 2018 gingen we van start met de Adviesgroep Caritas Oost-Vlaanderen, een samensmelting van de vroegere kerngroep met de vroegere stuurgroep(en). In de groep zetelen pastores (m.n. pastoraal werk(st)ers, diakens en enkele supervisors) uit de sectoren AZ, GGZ, OZ en OPH, uit 'Caritas-' en OCMW-voorzieningen, uit de verschillende regio's in ons bisdom. Met deze adviesgroep hebben we de bedoeling voeling te houden met wat leeft in de voorzieningen in de zorgsector, terug te blikken op voorbije vormingsactiviteiten, het nieuwe vormingsprogramma voor te leggen en af te toetsen, actuele noden en thema's te bevragen voor vorming, begeleiding en het beleid van Caritas Oost-Vlaanderen. De adviesgroep zal twee maal per jaar samenkomen.

In de adviesgroep kwam o.m. aan bod dat bij sommige pastores de behoefte leeft om meer op de hoogte gehouden te worden van recent wetenschappelijk onderzoek rond spirituele en pastorale zorg. Via deze nieuwsbrief willen we jullie graag attent maken op het aanbod 'Artikel van de maand' op de Elisabeth-website. In deze rubriek wordt maandelijks een recent onderzoek onder de loep genomen en vertaald in toegankelijke en begrijpbare taal. Kennis rond recent onderzoek kan pastores helpen om hun pastoraal werk te legitimeren naar directies toe.

Je kan de rubriek 'Artikel van de maand' terugvinden via de website: <http://www.pastorale-zorg.be/page/onderzoek-artikel-van-de-maand/>

Liesbeth Degryse

[terug naar inhoud](#)

Cursus geestelijke begeleiding

De bisdommen Gent en Brugge zetten gezamenlijk een cursus op om geestelijke begeleiders te vormen. De cursus richt zich tot mensen die al enige ervaring hebben in het geestelijk begeleiden. De vorming bestaat uit twee tweedaagsen (in Brugge) en acht les-woensdagen (in Gent) tussen eind september 2018 en midden juni 2019.

De bedoeling is een 'pool' van erkende begeleiders te vormen om deze belangrijke dienst in de Kerk goed te kunnen blijven behartigen. Kandidaten worden voorgedragen door een religieuze overste of een pastoraal verantwoordelijke. Mocht je meer informatie willen, zelf geïnteresseerd zijn of iemand kennen die in aanmerking komt, mag je contact opnemen met de bisschoppelijk gedelegeerde voor caritas, peter.vande.vyvere@kerknet.be.

[terug naar inhoud](#)

Abonnement

Inschrijven op de nieuwsbrief

Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven via een mail gericht aan het diocesaan secretariaat:
caritas.oostvlaanderen@bisdom-gent.be

Deze persoonsgegevens zullen worden opgenomen in onze bestanden. Ze zullen niet aan derden worden doorgegeven.

[terug naar inhoud](#)

Uitschrijven op de nieuwsbrief

Indien u de nieuwsbrief niet langer wenst te ontvangen kan u dit eenvoudig via mail laten weten:
caritas.oostvlaanderen@bisdom-gent.be

Uw persoonsgegevens zullen worden geschrapt uit onze bestanden. Ze zullen niet aan derden worden doorgegeven.

[terug naar inhoud](#)

Met de steun van:

